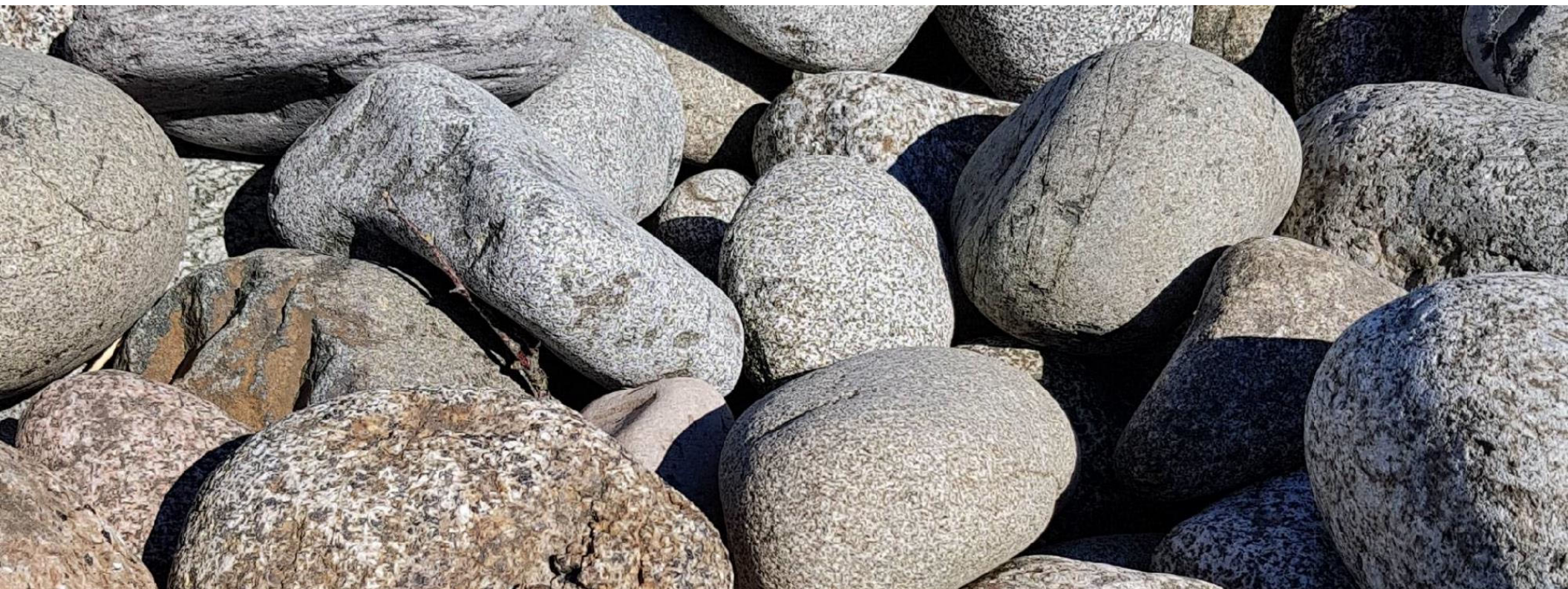

Workshop i natur- och kulturvägledning

Världsarvet Höga kusten/Kvarkens skärgård

Höga kusten, 25 oktober 2018.

LYSTRA — UPPLYSNING OCH UPPLEVELSER I VÄRLDSARVET HÖGA KUSTEN/KVARKENS SKÄRGÅRD

Oktober 2018
Malin Henriksson

LYSTRA - BASFAKTA

- Interreg Botnia-Atlantica finansierar 60 %
- Total budget 1,4 miljoner euro
- Pågår från 1 januari 2018 till 31 december 2020
- 6 projektpartners, Forststyrelsen är projektägare

Länsstyrelsen
Västernorrland

SGU
Sveriges geologiska undersökning

V A S A .
V A S A .

PROJEKTETS MÅL

Lystra har tre huvudsakliga mål och de ska vi nå genom våra sex delaktiviteter

1. Fler besökare i världsarvet Höga Kusten/Kvarkens skärgård
2. Ökad förståelse för världsarvets värden
3. Förbättrade kunskapsunderlag för ett hållbart nyttjande av världsarvet

PROJEKTETS AKTIVITETER

KOMMUNIKATION

PROJEKTLEDNING

VÄGLEDNINGSPLANERING

GEOLOGISK KUNSKAP

DIGITAL INFORMATION

UTBILDNING OCH FÖRMEDLING

Hemsida: www.kvarken.fi/lystra
www.merenkurkku.fi/hankeet/lystra
www.kvarkenworldheritage.fi/projects/lystra

Sociala medier:

[@kvarkenworldheritage](#)

[@världsarvethögakusten](#)

Kvarkens skärgårds fb

Naturum Höga Kustens fb

AKTIVITET 3: VÄGLEDNINGSPLANERING

**Vad betyder världsarvsstatusen?
Varför är Höga Kusten och Kvarkens
skärgård ett världsarv? Hur berättar vi
om det på bästa sätt åt olika besökare?**

Centrum för naturvägledning (CNV)
fungerar som konsult

AKTIVITET 3: VÄGLEDNINGSPLANERING

2018

- Besöksmålskartering
- Besökarundersökning
- Skolningsdag för utbildning av projektpersonal och finansiärer (18.9 i Kvarken)
- **Workshops för invånare och aktörer i både Höga Kusten och Kvarkens skärgård**
(23.10 i Kvarken & 25.10 i Höga Kusten)
- Presentera resultatet av besökarundersökning i Höga Kusten sommaren 2018 jämfört med Kvarken 2017
- Börja skriva planen

Roger von Walden/Flickr

AKTIVITET 3: VÄGLEDNINGSPLANERING

2019

- Workshop 2:
22 januari i Kvarken
24 januari i Höga Kusten
- Färdig plan

2020

- Testa metoder
- Utvärdering av metodtester
- Presentation av resultaten

SAMMANFATTNINGSVIS

Med hjälp av vägledningsplanen ska vi öka förståelsen för världsarvets värden

- få en bred förankring i hur vi alla förmedlar världsarvets tema
- underlätta för olika aktörer att använda sig av världsarvets tema
- Lystra har en viktig roll för världsarvet framöver

EUROPEISKA UNIONEN

Interreg
Botnia-Atlantica

Europeiska regionala utvecklingsfonden

Upplägg för dagen

9:15 – 12:20

Om projektet och den här dagen
Berätta om oss själva och världsarvet
CNV:s intryck av området

Fika och mingel

Om natur- och kulturvägledning
Förslag till tema för vägledningen
Diskussion: Hur fungerar temat?

Diskussion: Världsarvets betydelse för mig och samverkan kring temat

Upplägg för dagen

13:15 – 16:25

Resultat från besökarundersökningar

Diskussion: Stämmer bilden av besökare?

Gruppövning **inkl. fika**: Platser, värden och besökare

Avslutande reflektion och nästa steg

Syfte med dagen

Höga kustens och Kvarkens gemensamma tema

- Vad gör vårt gemensamma världsarv unikt?
- Hur formulerar vi temat?
- Hur kan det bidra till våra verksamheter?

Målsättning

Tillsammans se till att världsarvets tema fungerar och även ger ett mervärde i er kommunikation.

Vad händer med er input?

Centrum för naturvägledning

Kompetensresurs, utvecklingsnav och mötesplats för alla som arbetar med natur- och kulturvägledning.

Kompetensresurs, utvecklingsnav och mötesplats för alla som arbetar med natur- och kulturvägledning.

- Finns på Institutionen för stad och land på SLU
- Naturvårdsverket huvudfinansiär
- Externa uppdrag

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Centrum för naturvägledning (CNV)

Vem är du?

Vilken är din roll i världsarvet?

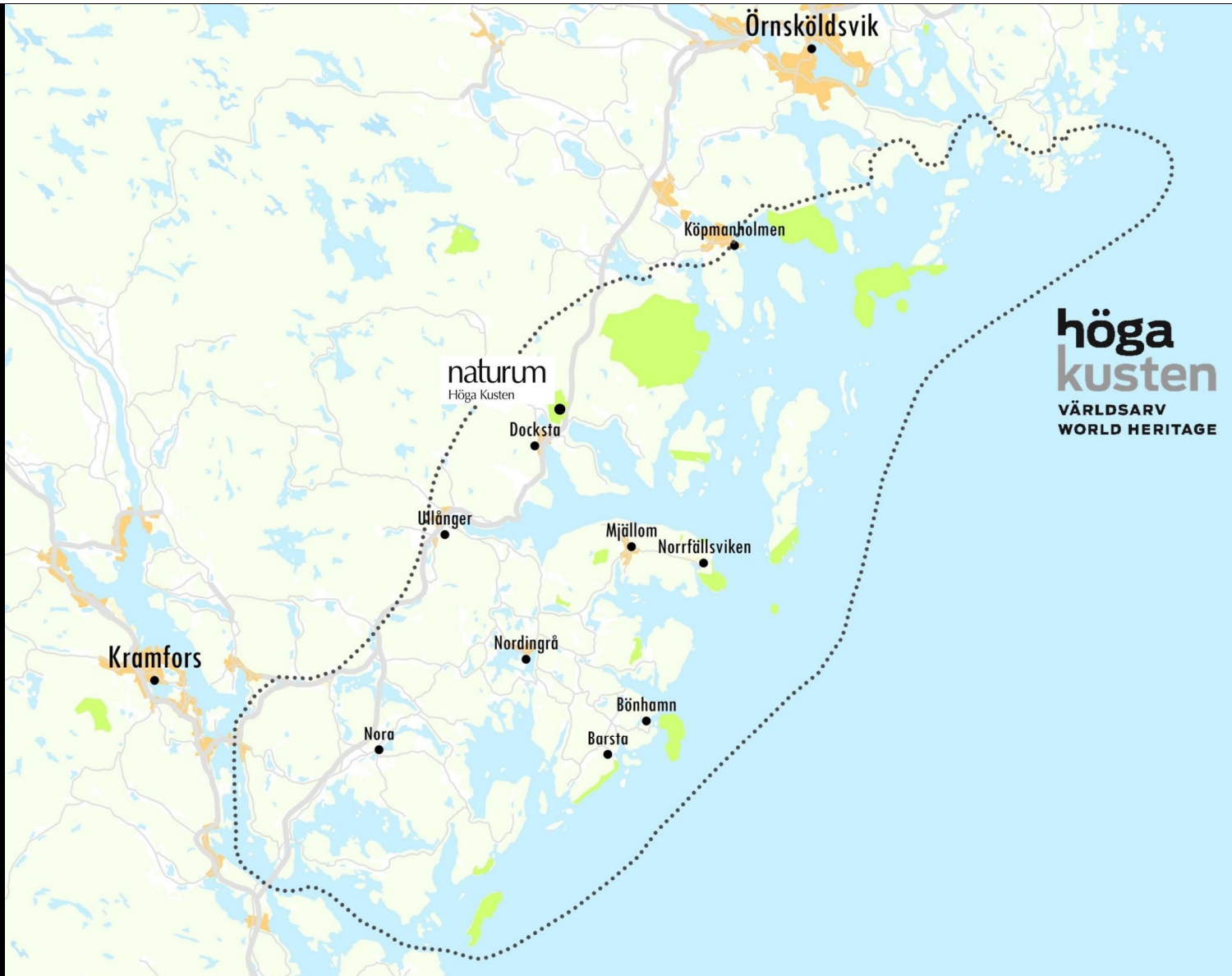

CNV:s intryck från besök i världsarvet

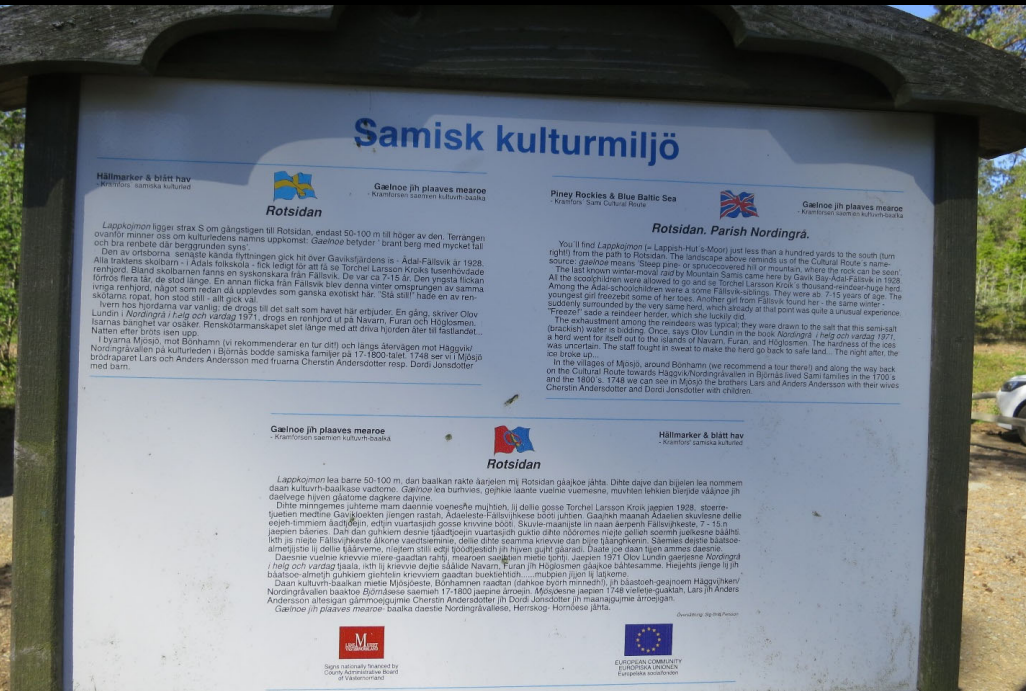
Reflektioner från Höga kusten 30-31 maj

**höga
kusten**
VÄRLDSARV
WORLD HERITAGE

Många avsändare

Välkomnande

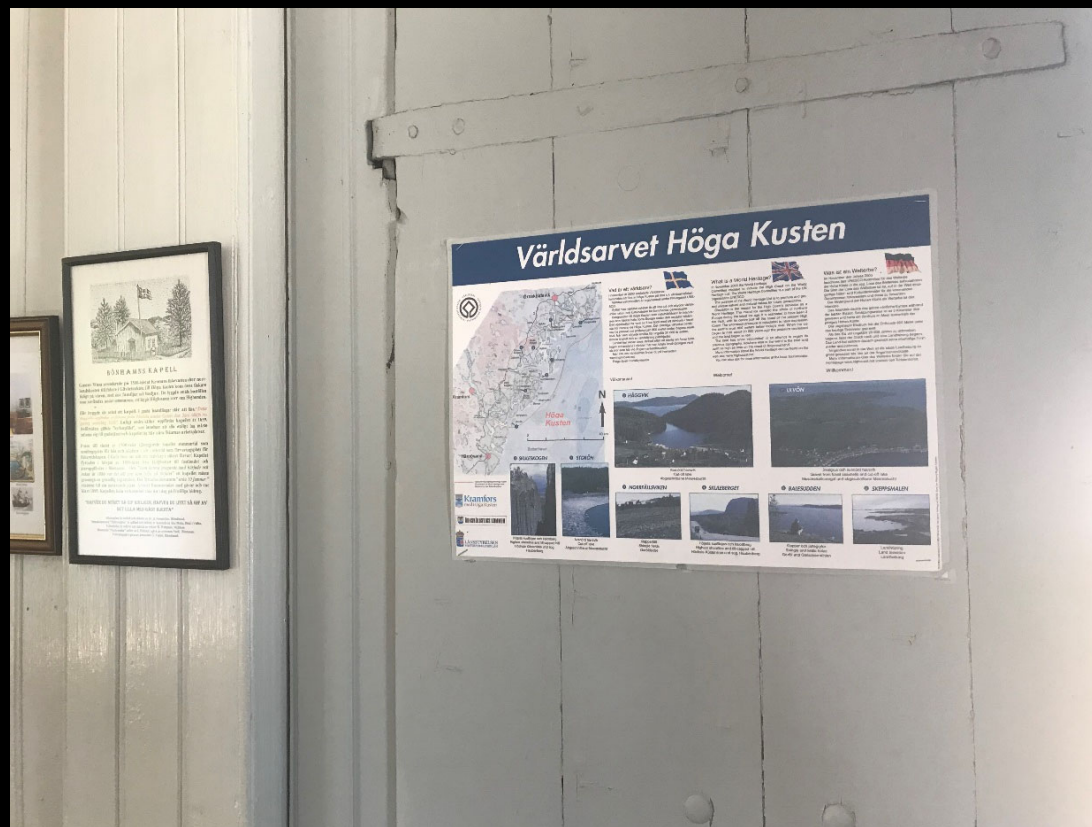
Stor bredd och inriktning på vägledningen

Intressant konst

Mer vägledning efterfrågas lokalt

Intresseväckande men inte så tydligt

Reflektioner från Kvarken 3-4 juli

Landhöjningen är påtaglig!
Svårtillgängligt.

De Geer-moräner

Olika sorters skyltar

Spännande historier som hjälper en att förstå landhöjningen

"För länge, länge sedan lekte en jättepojke i Kvarken. Han fyllde nävarna med stenar från den svenska sidan och släppte ner dem på den finska sidan. På så sätt blev Höga Kusten djup och stenfri och skärgården utanför Österbotten full med öar, grynnor och stenar."

Spännande potential i nya Världsarvsporten

Fika och mingel

Diskutera gärna:

1. Vad världsarvet betyder för mig.
2. Vad som är mest fascinerande med landhöjning.

Natur- och kulturvägledning

Natur- och kulturvägledning...

...underlättar för att lära sig om platser eller fenomen

...bidrar till mer än fakta

...får platser eller fenomen att kännas meningsfulla

...bidrar till att man knyter an till dem och reflekterar

...kan leda till handling

Natur- och kulturvägledning

...kommunikation, information och andra pedagogiska aktiviteter

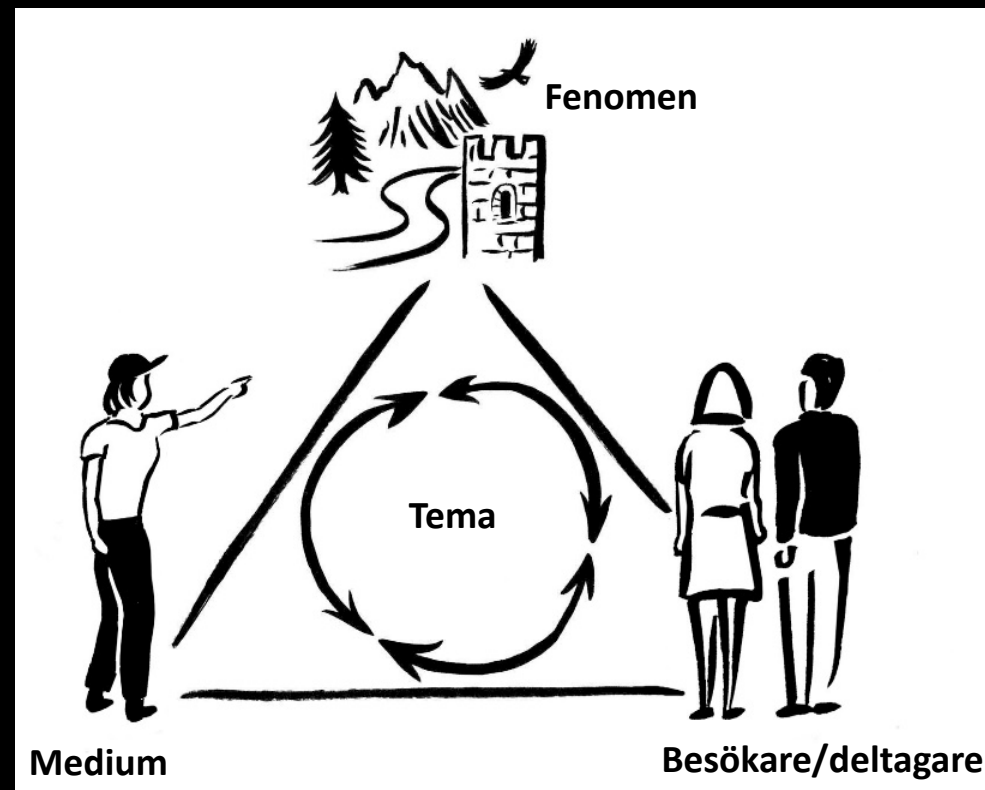
...underlättar för människor att uppleva och utveckla sin känsla för och kunskap om naturen och kulturlandskapet.

...utvecklar relation till naturen och kulturlandskapet.

...bemannade och obemannade

Kommunikation inom natur- och kulturvägledning

Tema

Den tanke som man vill att besökaren ska ha med sig från natur- och kulturvägledningen.

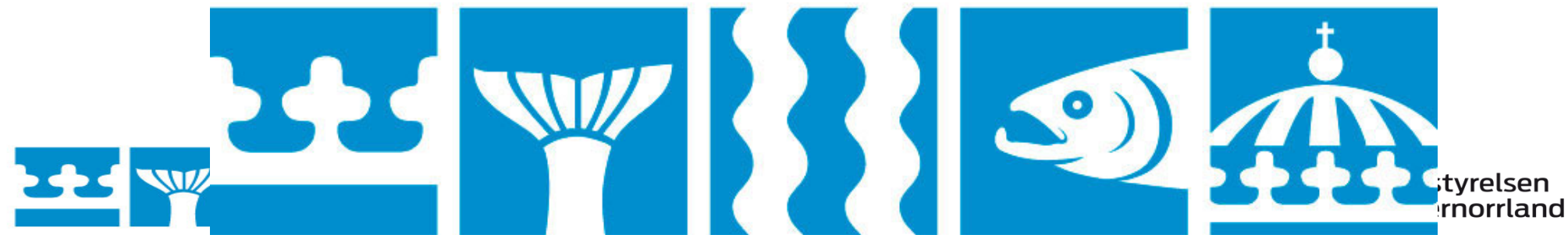
Jag tycker det viktigt att besökaren verkligen förstår att...

Naturvägledningsplan

Anna Carlemalm 2018-09-17

Vår vägledning handlar om:

Världsarvet Höga Kusten
Kvarkens skärgård

Specifikt vill vi berätta om:

- Varför är vi världsarv?
 - Isostatiska landhöjningen skapad av inlandsisen och havet
 - Som har gett attributen, spåren
 - Vilka effekter detta givit: kulturhistoriska, biologiska och geologiska. Människans anpassning till detta.
 - Varför är Höga Kusten högt och Kvarkens skärgård lågt?
 - Hur förstod man hur detta gått till: Vetenskapshistorien
 - Vad händer i framtiden?
- Vad är ett världsarv?
 - Världsarv i världen, varför världsarv finns, UNESCO.

Länsstyrelsen
Västerbotten

*Vad vi verkligen vill
att besökarna ska förstå om
vårt Världsarvet HK KS är att:
(Temat)*

Världsarvet Höga Kusten Kvarkens skärgård
är den bästa platsen att förstå och uppleva
landhöjningen efter den senaste istiden.

Några tankar som besökaren kan ta med sig hem?

- Höga Kusten och Kvarkens skärgård är tillsammans det bästa stället i världen att förstå och uppleva landhöjningen orsakad av den senaste istiden.
- Vad orsaken till landhöjningen är.
- Kunna läsa landskapet och se spåren som havet har lämnat då landet har höjt sig.
- Representerar Östersjöns historia.
- Världsarvstanken
- Genom förståelse få en djupare tillhörighet till landskapet.
- Vi representerar en viktig del av Sveriges och Finlands geologiska historia.
- Att UNESCO utsett Höga Kusten Kvarkens skärgård till världsarv för att området är unikt.

Funkar det föreslagna temat?

Världsarvet Höga Kusten Kvarkens skärgård
är den bästa platsen att förstå och uppleva
landhöjningen efter den senaste istiden.

Länsstyrelsen
Västerbotten

Hur väl fungerar det föreslagna temat?

1. Hur väl kopplar det föreslagna temat till mina egna aktiviteter och vad jag vill berätta om världsarvet? Kopplar det väl till mitt medhavda föremål?
2. Hur kan jag bidra till att kommunicera temat/världsarvets tema?

Gruppdiskussion:
Världsarvets betydelse för mig
och samverkan kring temat

1. Hur viktigt är det för lokala aktörer att kommunicera världsarvet? Vilket mervärde ger världsarvet till våra verksamheter?

1. Hur viktigt är det för lokala aktörer att kommunicera världsarvet? Vilket mervärde ger världsarvet till våra verksamheter?

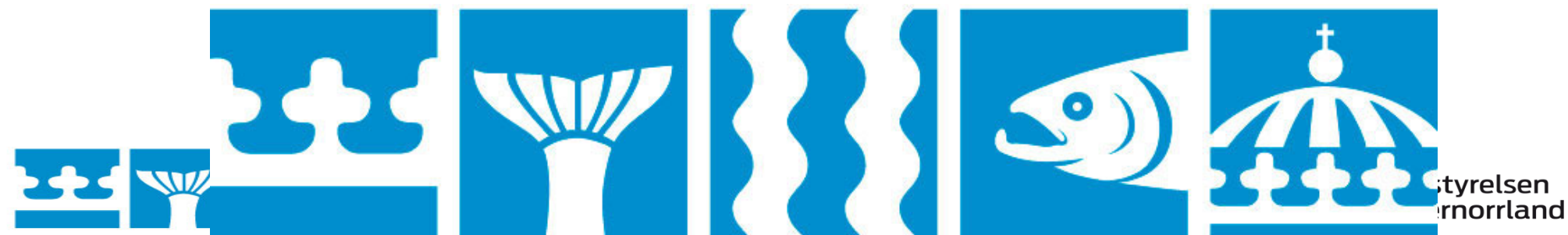
2. Hur kan arbetet med tema och naturvägledningsplanen hjälpa oss?

3. Vilket stöd behöver vi aktörer för att kunna arbeta med och engagera oss i kommunikationen om världsarvet?

Besökarundersökning Världsarvet 2017-2018

Patrik Bylund 2018-09-18

Besökarstruktur (Kvarken)

- 78% av besökarna är i grupper om 2-5 personer
- 6% besöker världsarvet ensam
- Flest antal 55-64 år, sedan 45-54 år
- Yngre kvinnor, äldre män
- Välutbildade
- 1/3 från närområdet i HK, knappt hälften i KS

Vad ska du göra i området?

- 80% vandrar eller promenerar
- Över 50% vill titta på naturen
- 30% Naturfotografering
- Väldigt lika svar i Kvarken och Höga Kusten
- Övernattande besökare stannar 3 dygn

Vad är viktigt för dig under besöket?

- Uppleva naturen 97%
- Landskapet 97%
- Avkoppling 81%
- Umgås 84%
- Uppleva äventyr 66% (Kvarken 20%)

Är du nöjd med ditt besök?

- Överlag nöjdhet 4,4 HK och 4,2 Kvarken (1-5)
- Tillgänglighet 55% nöjda
- Avfallshantering 54%/ 60% nöjda
- Parkeringar, vandringsleder 97% nöjda HK
- Infotavlor 80% och vandringsleder 80% KS
- 41%/43% besökte området för första gången

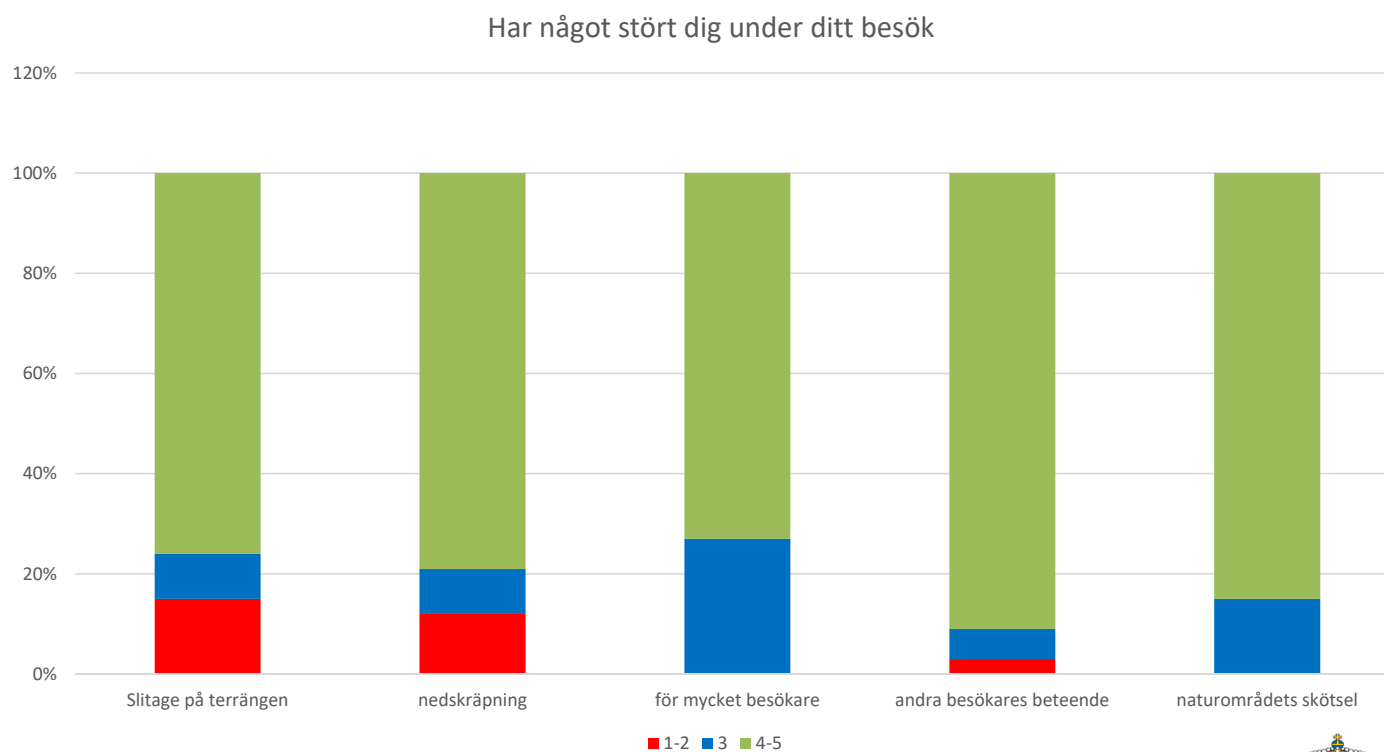

Uppfylldes dina förväntningar?

- Naturmiljö 95%
- Kulturmiljö 71%/80%
- Presentation av världsarvet 75%
- Leder och friluftsanläggningar 89%/80%

Har något stört dig under ditt besök?

Länsstyrelsen
Västernorrland

Kunskap

- 85% av besökarna visste att Höga Kusten/Kvarkens skärgård var ett världsarv innan de besökte området.
- 71% i Kvarken och 63% i Höga Kusten svarar att de vet varför området är ett världsarv

Vikten av världsarvsstatus

- Kvarken: 50% anger att det var viktigt som en reseanledning
- Höga Kusten: 25% anger att det var viktigt
- Kvarken: 35% oviktigt
- Höga Kusten: 65% oviktigt

Diskussion:
Stämmer bilden av besökare?

Diskussion: Stämmer bilden av besökare?

- 1. Stämmer bilden? Vill ni komplettera den? Fyll på utifrån era erfarenheter.
- 2. Hjälps åt att försöka gruppera besökarna . Vad är de intresserade av? Vilka behov har de?
- 3. Finns det andra besökare ni skulle vilja ha?

Gruppövning: Platser, värden och besökare

Pricka in platser som är viktiga att lyfta fram inom temat.

Temat:

Världsarvet Höga Kusten Kvarkens skärgård
är den bästa platsen att förstå och uppleva
landhöjningen efter den senaste istiden.

Pricka in platser som är viktiga att lyfta fram inom temat.

Temat:

Världsarvet Höga Kusten Kvarkens skärgård
är den bästa platsen att förstå och uppleva
landhöjningen efter den senaste istiden.

Tänk fritt på olika årstider och färdmedel.

För varje plats sätt en lapp på kartan och skriver ut:

- namn på platsen
- dess värden
- vilka/vilken besökargrupp som är intresserad av den.

Reflektion och nästa steg.
Utvärdering.

Stort tack!

Planering av natur- och kulturvägledning

Centrum för naturvägledning

Planering av natur- och kulturvägledning

Syfte med planen för världsarvet

- Lyfta fram det unika med världsarvet och ta fram en gemensam berättelse för hela världsarvet.
- Visa hur världsarvet ska presenteras på olika besöksplatser, såväl fysiska som digitala.
- Ge besökare en bättre upplevelse och förståelse för världsarvet.

Området är definierat!

1. Inventera områdets värden

- Beskriv värden för natur- och kulturvägledning
- - vad är unikt och speciellt med området?
- Lär känna besökarna – vem ska vägledningen vända sig till?
- - besökarkategorier
- Kartlägg befintlig natur- och kulturvägledning
- Gör en överblick över aktörer och intressenter
- Vilka resurser finns för natur- och kulturvägledning?

2. Planera framåt!

- Välj målgrupper
- Definiera tema (och underteman)
- Välj resurser (värden) och platser för natur- och kulturvägledning
- Formulera mätbara mål

3. Välj media och kanaler

- Val av metoder och produkter
 - Guidningar, utställningar, natur- och kulturstigar, upptäckarplatser, storytelling, appar, webbkameror, utmaningar och äventyr...
- Beskriv det som valts
- Testa före sjösättning
 - Test av pilotprodukter planeras i detta projekt

En mångfald av metoder

4. Planera för genomförande

- Samverkan, ansvar, roller
 - Vem gör vad och när?
- Ekonomi och resurser
 - Vad behövs för att uppnå målen, genomföra föreslagna åtgärder och förvalta resultatet?
- Planera för utvärdering

Lycka till med natur- och kulturvägledningen!

Hur samverka med lokala aktörer i kommunikationsarbetet?

3. Hur kan lokala aktörer stöttas och engageras i arbetet med planen och kommunikationen?
4. Vad tror ni att de lokala aktörerna har för önskemål, tankar, förväntningar på destinationsutvecklingen?
Hur kan arbetet med temat och vägledningsplanen hjälpa dem?